

Φ Α Ι Α Ρ Ο Σ

ΤΑ ΤΟΤ ΔΙΑΛΟΓΟΤ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΦΑΙΔΡΟΣ

SOCRATES. PHAEDRUS.

Ω φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν;
ΦΑΙ. Παρὰ Λυσίου, ὃ Σώκρατες, τοῦ Κερφάλου.

πορεύομαι δὲ πρὸς περίπατον ἔξω τείρους· συγγόν γὰρ
ἐστὶ Διέτρινα χρόνον καθήμενος Ἀκουμένῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς
καὶ ἐμὲ ἐταῖρον πειδόμενος Ἀκουμένῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς
ποιῶμαι τοὺς περιπάτους· γρησὶ γὰρ ἀκοπωτέρους εἶναι
τῶν ἐν τοῖς δόμοις.

ΣΩ. Καλῶς γάρ, ὃ ἐταῖρε, λέγει. ἀπὸρ Λυσίας
ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐν αὐτῇ.

10 ΦΑΙ. Ναι, παρ' Εὐκράτει, ἐν ᾗδε τῇ πλησίον
τοῦ Ὀλυμπίου οἰκίᾳ τῇ Μοσχίᾳ.

ΣΩ. Τίς οὖν δὴ ἦν ἡ διατριβή; ἡ δὴλον ὅτι τῶν
λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἰσέτα;

ΦΑΙ. Πεύσει, εἰ σοι σχολὴ προῖόντι ἀκούειν.

ΣΩ. Τί δέ; οὐκ ἂν οἶμαι κατὰ Πίνδαρον καὶ
Ἰσχυρίαν ὑπερτέρων πράγμα ποιήσεσθαι τὸ σὴν τε καὶ
Λυσίου διατριβὴν ἀκούσαι;

ΦΑΙ. Πρόως δὴ.

ΣΩ. Λέγεις ἂν.

O amice Phaedre, quonam et unde? Phae. A Lysia, o So-
crates, Cephalii filio. pergo autem, deambulandi gratia, extra
urbem. plurimum enim tempus cum eo sedens a matutino ad
hanc usque horam illic constitui. a tuo autem meoque sodali
Acumenno persuasus, deambulando exerceor. quod quidem exer-
citationis genus facilius salubriusque ille, quam currendi certa-
men, existimat. So. Probe ille quidem, o amice, monet. at
enim Lysias erat, ut videtur, in urbe. Phae. Erat. nam apud
Epicratem divertit in hanc Olympo proximam Morychi do-
mo. So. Quid rei agebatur illic? an videlicet orationis epu-
gredienti una mecum audire. So. Quid vero? nonne putas
me iuxta Pindarum negotio etiam anteferre, tuam et Lysiae
collocationem audire? Phae. Perge igitur. So. Dicas modo.

ΦΑΙ. Καὶ μὲν, ὦ Σώκρατες, προσήκουσά γε σοι ἡ ἀκοή. ὁ γὰρ τοι λόγος ἦν, περὶ οὗ διετίβομεν, οὐκ οἶδ' ὅν τινα τρόπον ἐρωτήσις. γέγραφε γὰρ δι' ὁ Δυσίας πειρώμενόν τινα καλῶν, οὐχ ἐπὶ ἔραστοῦ δέ, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ κεκόμμενται. λέγει γὰρ ὡς γυναικῶν μὴ ἐκώρῃται μάλλον ἢ ἔρωσι.

ΣΩ. Ω γενναῖος, εἶθε γράψαιεν ὡς γυνή πένηται μᾶλλον ἢ πλουσίῳ, καὶ προσβυτέρῳ ἢ νεωτέρῳ, καὶ ὅσα ἄλλα ἐμοὶ τε πρόσσεσι καὶ τοῖς πολλοῖς ἡμῶν. ἡ γὰρ ἄν' ἀσπίειοι καὶ δημωγελεῖς εἶεν οἱ λόγοι, ἔγωγ' οὐν οὐ- 10 πτωσ, ἐπιτεθνήμηνκα ἀκούσαι, ὡςτ' ἐκ βαδίζων ποιῇ τὸν περιπατῶν Μενεράδε, καὶ κατὰ Ἡρόδιον προσβας, τῷ τείγῃ παλὴν ἀνίγῃς, οὐ μὴ σὺν ἀπολειφθῶ.

ΦΑΙ. Πῶς λέγεις, ὦ βέλτιστε Σώκρατες; οἶμαι μὲ, 228 ὦ Δυσίας ἐν πολλῷ χρόνῳ κατὰ σχολὴν συνέθης, δευ- νότατος ὢν τῶν νῦν γράφειν, τὰντα ἰδιώτην ὄντα ἀπο- μνημονεύσειν ἄξιως ἐκείνου; πολλοὺ γε δέω. καὶ τοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον ἢ μοι πολὺ χρεσίον γενέσθαι.

ΣΩ. Ω Φαῖδρε, εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ, καὶ ἐμὴν- 230 τοῦ ἐπιτέλῃσμαι. ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά ἐστι τούτων. εὐδο- οῖδα ὅτι Δυσίου λόγον ἀκούων ἐκείνος οὐ μόνον ἀπὸς

Phae. Atqui disputatio illa, o Socrates, tuis auribus congrua. sermo nanque fuit, qui habitus est, nescio quo modo, amato- rius: scripserat enim Lysias elaboratam et incultam oratio- nem, non pro amatore quidem; sed ex hoc ipso artificiosa erat et completa oratio, quod aiebat non amanti potius, quam amanti, esse gratificandum. So. O generosum virum! utinam scriberet, inopi potius, quam opulento, et seni, quam iuveni, et in ceteris omnibus ita affecto, ut ego et nostrum complurimi su- mus, esse gratificandum. ita enim urbana et publice utilis fo- ret oratio. Me tamen cupido tanta cepit audiendi, ut, si Me- garas usque deambulando proficiscare, atque Herodici more, ubi ad murum accesseris, protinus inde recedas, non te relin- quam. Phae. Quid ais, optime Socrates? an putas, quae Lysias multo tempore per otium composuit, disertissimus omnium, qui nunc sunt, scribendi, ea me rudem, ita ut illo dignum est, atque referre meminisse? pernitulum certe absom. alqui mal- lem equidem id mihi, quam multum auri, adesse. So. O Phae- dre, si ego Phaedrum ignoro, neci quoque oblitus sum. sed ho- rum sane neutrum est. id enim certe scio, quod non semel

ἤκουσεν, ἀλλὰ πολλὰς ἐπαναλαμβάνων ἐκέλευεν οἱ λέγειν. ὁ δὲ ἐπαίδετο προθύμως. τῷ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἦν ἡμεῖς, ἀλλὰ τελευτῶν παραλαβὼν τὸ βιβλίον, αἰ μάλιστα ἐπεθύμει ἐπισκοπεῖ. καὶ τοῦτο δρῶν, ἐξ ἐωθιαῶ καθήμενος, ἀπεπῶν εἰς περιπατῶν ἦεν, ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, γῇ τὸν κῆρυ, ἐξεπιστάμενος τὸν λόγον, εἰ μὴ πάντῃς ἦν μακρός; ἐπιρρέετο δ' ἐκτὸς τείχους, ἵνα μελετήῃ. ἀπαντήσους δὲ τῷ νοσούντι περὶ λόγων ἀκοήν, ἰδὼν μὲν ἰδὼν ἡσθῇ ὅτι ἔξει τὸν ἀνθορυβαντιῶντα, 20 καὶ προάγειν ἐκέλευε. δεομένου δὲ λέγειν τοῦ τῶν λό- γων ἔραστοῦ, ἐθρόνιστο ὡς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν. τελευτῶν δὲ ἐμειλε, καὶ εἰ μὴ τις ἐκὼν ἀκούοι, βίε ζρεῖν. σὺ οὖν, ὦ Φαῖδρε, αὐτοῦ δεήθηται, ὃ περ πάρα πάντως ποιῇ, νῦν ἡδὴ ποιεῖν.

ὁ ΦΑΙ. Ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιστόν ἐστιν οὐ- 235 τως ὅπως δύναμαι λέγειν. ὡς μοι δοκεῖς σὺ οὐδεμίως μὴ ἐρήσειν πρὶν ἂν ἔπω αἰμὼς γέστω.

ΣΩ. Πάνν γὰρ σοι ἀληθῆ δοκῶ. 240 ὁ ΦΑΙ. Οὐκ οἶμαι τοίνυν ποιήσω. τῷ ὅντι γὰρ, ὦ Σώ- κrates, παντὸς μᾶλλον τὰ γε ῥήματα οὐκ ἐξέμελλον, 245 τῇ μὲντοι διάνοιαν σχεδὸν ἀνίσταν, οἷς ἐρήθ διαφέ-

tantum ille Lysiae sermonem audivit, sed iussit saepius recen- seri. Lysias autem peribat libens. Nec vero Phaedro id satis: verum, sumpto demum libro, quae maxime cupiebat, conside- ravit, quod cum fecisset, illic a matutino assiduus, deambula- torus abscessit, per canem, ut equidem reor, memoriae man- dans, nisi forte prolixior erat oratio. Tendebat autem modum extra muros, ut ea ipsa meditaretur. obvians vero homini ser- monem amore insano, eo conspecto lactatus est, quia conga- dentem coxultantemque foret habiturus, ac, peregre una iussit, deinde vero, ab homine ipso sermonum avido rogatus dicere, simulabat gravari, quasi non cuperet referre: tandem vero, etsi nemo sponte audire vellet, erat ad audiendum illata vi coactus. Phae. Te ergo, Phaedre, rogarim, quod etiam non rogatus fa- cturus es, mihi nunc ut facias. Phae. Salus est igitur, utcum- que possum, dicere. videris enim non prius me dimissurus, quam pro viribus dixeris. So. Vere nimium tibi videor. Phae. Sic igitur faciam. sed enim verba quidem ipsa, o Socrates, non edidici: sententias autem paene omnium, quibus amantem osten-

ρην τὰ τοῦ ἐρωτήτος ἢ καὶ τοῦ μὴ, ἐν κεφαλαιοῖς ἐκαστον ἐφεξῆς διείμι· ἀρχαίμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου.

ΣΩ. Δείξας γὰρ πρῶτον, ὃ φιλότιμος, τί ἄρα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ. τοιάδε γὰρ σε ἔχει τὸν λόγον αὐτόν. (ἐξ δὲ τοῦτο ἔσται, οὐτως διανοοῦ περὶ ἐμοῦ, ὡς ἐγὼ σε πᾶν μὲν φίλῳ, παρόντος δὲ καὶ Ἀνσίον ἐμὸν τόνον· σοὶ ἐμμελετᾶν παρεχέμεν οὐ πᾶν δοκεῖ· ἀλλ' ἴδι, δέικνε.

ΦΑΙ. Πάντε. ἐκκέκρουκας με ἐπιδίος, ὃ Σώκρατες, ἢ ἔργον ἐν σοὶ ὡς ἐγγυμνασάμενος. ἀλλὰ ποῦ δὴ βού- 10 λεο καθίσόμενοι ἀναγνώμεν;

ΣΩ. Δεῦρ' ἐντραπόμενοι κατὰ τὸν Ἱλισσὸν ἴωμεν, εἴτω ὅπου ἂν δάξῃ ἐν ἡσυχίᾳ καθίσθρομεθα.

ΦΑΙ. Εἰς καιρὸν, ὡς εἴκεν, ἀνυπόδητος ὦν ἔσθλον· σὺ μὲν γὰρ δὴ ἀεὶ. ὅσον οὖν ἦμιν κατὰ τὸ ὑδάτιν βρέγουσι τοὺς πόδας ἵέναι, καὶ οὐκ ἀηδές, ἄλλως τε καὶ τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τε καὶ τῆς ἡμέρας.

ΣΩ. Πρόαγε δὴ, καὶ σκόπει ἅμα ὅπου καθίσθρο- 20 μεθα.

ΦΑΙ. Ὅρας αὖν ἐκείνην τὴν ἐξηλοτάτην πλατάνον;

ΣΩ. Τί μὴν;

ΦΑΙ. Ἐκεῖ σκιά ἔστι καὶ πνεῦμα μέτριον, καὶ πῶς καθίσσεται ἡ, ἐὰν βουλώμεθα, κατακλιθῆναι.

dic' a non amante differrè, teneo equidem, easque breviter referre tibi per ordinem pergo. So. Ostende, anabo, prius, quid in sinistra habes sub pallio. suspicor enim, te librum ipsum habere. id si sic est, ita cogita, me quidem te magni facere: attamen, praesente Lysia, me tibi auditorem praebere non est consilium, sed age, ostende. Phae. Desistas. magna de spe me deiecit, o Socrates, quam in te habui, quasi ingenium una tecum exercitaturus. Sed ubi vis sedentes legamus? So. Huc circa Iliisum fluvium divertamus. postea, ubi videbitur, sedentes requiescamus. Phae. Peropportune decalceatus sum: nam tu quidem semper. facile igitur nobis erit per aquilum ipsam vadere, et non iniucundum, praesertim hac anni hora atque dici. So. Perge igitur, et simul conspice, ubi sedeamus. Phae. Vides illam altissimam platanum? So. Video. Phae. Ibi et umbra, et ventus modicus, et mollis herba, ubicunque sedere vel etiam recumbere velimus.

ΣΩ. Πρόροις ἂν.

ΦΑΙ. Ἐπεί μοι, ὃ Σώκρατες, οὐκ ἐνδένδε μέγιστοι ποδὲν ἀπὸ τοῦ Ἱλισσοῦ λέγεται ὁ Βορέας τὴν Ὠρεΐθυαν ἀψάσαι;

ΣΩ. Λέγεται γάρ.

ΦΑΙ. Ἀρ' οὖν ἐνδένδες γαρίεντα γούν καὶ καθάρὰ καὶ διαφανῆ τὰ ὑδάτια γαίνονται, καὶ ἐπερῆδεα νό- 5 ρις παΐζειν παρ' αὐτά.

ΣΩ. Οὐκ, ἀλλὰ κατωδεν ὅσον δὴ ἢ τρία στάδια, 10 ἢ πρὸς τὸ τῆς Ἀργεὺς διαβαίνομεν· καὶ ποῦ τις ἐστὶ βωμὸς αὐτόθι Βορέου.

ΦΑΙ. Οὐ πᾶν νενόημα. ἀλλ' εἰπέ πρὸς Διός, ὃ Σώκρατες· σὺ τοῦτο τὸ μυθολόγημα πείθει ἀληθές 15 εἶναι;

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ ἀπιστοίην, ὡς περ οἱ σοφοί, οὐκ ἄπο ποτ' εἴην· εἴτα σοφισμένος γαίην· αὐτὴν πᾶν- 20 μα Βορέου κατὰ τῶν πλησίων τετραῶν σὺν Φαρμακείᾳ παίζουσαν ὦσαι, καὶ οὕτω θῆ· τελευτήσανσαν λεγέσθαι ὑπὸ τῶν Βορέου ἀνάπασσων γαρόναι. ἢ ἐξ Ἀφείου 25 πᾶν λέγεται γὰρ αὐ καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἐκείδεν

ἀλλ' οὐκ ἐνδένδε ἡσπιάσθῃ. ἐγὼ δὲ, ὃ Φαίδρε, ἄλλως μὲν τὰ τοιαῦτα γαρίεντα ἡγούμεναι, λίαν δὲ δεινὸν καὶ 30 ἐπιτόνον καὶ οὐ πᾶν εὐεργετὸς ἀνδρός, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δ' αὐτῷ ἀνάγκη μετὰ τούτῳ τὸ πᾶν ἵππο-

So. Perge igitur. Phae. Dic mihi, o Socrates, bonne hic olim fertur Boreas ab Ilisso Orithyiam rapuisse? So. Fertur quidem. Phae. An non hic grata, pura, et nitida apparet aquila, pucellarumque apta ludis? So. Nequaquam: sed paulo inferius atque ibidem ara quaedam est Boreae. Phae. Non adeo novi: sed dic per Iovem, Socrates, tunc hanc fabulam putas veram fuisse? So. Iam si non putarem, uti sapientes absurdum non essem: deinde, rem commentans, ventum Boreae dicere proximis e petris, cum Pharmacia ludentem, Orithyiam deicisse: atque ita mortuam, raptam hinc a Borea fingi, vel ex Arcopago. est enim et alia fama, non ex hoc loco, sed ex illo raptam fuisse. Ego autem, o Phaedre, iucunda quidem haec existimo, sed curiosi nimium atque anxii, nec porro fortunati viri, si nihil ob aliud, at ob id ipsum quod ci

κενταύρων εἶδος ἐπανορθοῦσθαι, καὶ αὐτὸς τὸ πῆξ· Χι-
μάρους. καὶ ἐπιρρῶς δὲ ὀργλὸς τοιοῦτον· Γοργόνων καὶ
Πηρήσιων, καὶ ἄλλων ἀμνηστικῶν πληθύνει καὶ ἀποτίει
τετρατολόγων τινῶν φρεσιν· αἷς εἰ τις ἀπιστῶν πρὸς-
βιβᾷ κατὰ τὸ εἶδος ἕκαστον, ἅτε ἀρροϊκῶ· τινὲς οὐφία
χρῶμενός· πολλῆς αὐτῶ σκολῆς δεήσει· ἐμοὶ δὲ πρὸς
αὐτὰ σὺδαμῶς· ἔστι σκολή. τὸ δὲ αἷτιον, ὡ· φίλε, πού-
του τόδε. οὐ δύναμαι πῶ κατὰ τὸ Δελφικὸν γράμμα,
230 γινώσκει ἐμαυτὸν· γελῶν· δὴ μοι φαίνεται τοῦτ' ἐν
ἀγνοοῦντα τὰ ἄλλοτρια σκοπεῖν. ὅθεν δὴ γαίρειν ἐά- 10
σας ταῦτα, παιδόμενος δὲ τῷ νομιζομένῳ περὶ αὐτῶν,
ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, σκοπῶ οὐ πάντα ἀλλ' ἐμαυτὸν, εἴ τὲ
τι θήριον ὦν· συγγάμω Τυφῶνος πολυπλοκώτερον· καὶ
μᾶλλον ἐπιτεθυμμένον, εἴτε ἡμερώτερον, τε καὶ ἀπλού-
στερον· ζῶν, θείας τινὸς καὶ αὐτοῦ μοίρας φέσει
μετρίον. Ἐνθάδε, ὡ· ἑταῖρε, μετὰ τῶν λόγων, ἂρ' οὐ
τόδε ἦν τὸ δένδρον, ἐφ' ὃ περ' ἦγες ἡμέες;

ΦΑΙ. Τοῦτο μὲν οὖν αὐτό.

ΣΩ. Νῆ· πῆξ· Ἥραν, καλὴ γε ἡ κενταύρῳ· ἡ τε
γὰρ πλάτανος αὐτῇ μάλ' ἀμφιλαρὴς τε καὶ ὑψηλὴ, τοῦ 20
τε ἄγρου τὸ ὕψος· καὶ τὸ σῶνιον πάρχalon, καὶ ὡς

necesse sit, Centaurorum et Chimærae formam interpretari. at-
que etiam confluit turba Gorgonum et Pegasorum, aliarumque
monstruosarum multitudine formarum. Itaque si quis ista non
ita, ut narrantur, esse credat, sed ad convenientem sensum
singula velit traducere, rustica quadam sapientia fretus, o-
nimum indigebit. mihi vero ad haec otium non est, ob eam,
o amice, causam, quia nondum quæo, secundum Delphicum
præceptum, me ipsum cognoscere, ridiculum igitur puto, cum
mea ipse ignorem, aliena perscrutari velle. Quare, his dimis-
sis, atque existimationi, quam de his paulo ante narrabam, fide
adhibita, non ipsa quidem, sed me ipsum considero, utrum
ego sim bestia aliqua? Typhone multiplicior ardentiorque et
furiosior, sive placatus quoddam et simplicius animal, divinae
cuiusdam mitisque sortis natura particeps. At, o amice, nonne
haec, ad quam inter loquendum pervenimus, ea erat arbor, ad
quam nos ducbas? Phae. Haec certe ipsa. So. Per lunonem,
praecleara deductio. nam platanus ista patulis admodum ramis
et procerâ est, et altitudo viticis illius, quem castum vocant,
opacitasque pulchra nimium et amoena, ac praecipuum nunc

ἀμνηστικῆς πῆξ· ἀνδρὸς, ὡς ἂν εὐωδέστατον παρέχει· τὸν
τόπον, ἡ· τε αὐτὴ πῆξ· χαριστάτη, ὑπὸ πῆξ· πλατάνου
ἔστι μᾶλα ψυχροῦ ὕδατος, ὡς τὲ γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι,
νηψῶν τε τινῶν καὶ. Αἰελίου ἱερὸν ἀπὸ τῶν κορῶν
τε καὶ ἀγαλμάτων ἔοικεν εἶναι. εἰ δ' αὐτὸ βούλει, πῶ
εἴπων τούτου ὡς ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα ἰδύ· θε-
ρινόν· τε καὶ λεγόν· ἐπηγεί· τῷ τῶν πεπτιγῶν γοῶ.
πάντων δὲ κομψότατον τὸ πῆξ· πῶς, ὅτι ἐν ἡμέρα
προσάγει· ἑκατὶ πείρα· κατεκλινέντι τῇν· κεραιλῶν
10 παγκάλως ἔχειν. ὥστε ἄριστά σοι ἐξενύγηται, ὡ· φίλε
Φαίδρε.

ΦΑΙ. Σὺ δὲ γε, ὡ· θανμάσις, ἀτοπώτατος τις φαί-
νεται. ἀτεχνῶς γάρ, ὃ λέγεις, ξενισμένῳ τινὲ καὶ οὐκ
ἐπιγνώ· εἰκας· οὕτως ἐν τοῦ ἄστεος οὐτ' εἰς τῇν
ὑπερρῆαν· ἀποδρῆμεις, οὐτ' ἐξω· τείρους· ἐμοιγε δοκεῖς
τὰ παρὰ τὴν· ἑξέναι.

ΣΩ. Συγγίγνωσκέ· μοι, ὡ· ἄριστε· φιλομαθὴς, γὰρ
ἐμ· τῷ μὲν οὖν χωρίῳ καὶ τὰ δένδρα οὐδὲν μ' ἐθέλει
διατάξαι, οἱ δ' ἐν πῶ, ἄσσει· ἀνθρωπῶν, σὺ μέντοι· δο-
20 κεῖς· μοι πῆξ· ἐμῆς· ἐξόδοι· τὸ φέρμακον· ἐξορκέναι. ὡς περ
γὰρ· οἱ τὰ πεινῶντα· θρέμματα· δάλλον ἢ τινα κατῶν
προσεσόντες· ἄγουσι, σὺ· ἐμοὶ λόγους· οὐτῶ· προσείνων· ἐν

habet florescendi tempus, ut omnis circum locus suavitate com-
pletur odoris, donec quoque nitidissimus sub platano fluit aquae
nimium frigidae, ut ex tactu pedis coniectare licet: quem scul-
ptae hic puellae, cactaeque imagines Nymphis et Acheloo sa-
crum esse testantur. An non advertis, praeterea, quam iucun-
da et dulcis hic aura spiret? aestivum insuper quiddam et ca-
norum cicadarum subresonat choro. Sed omnium ornatissimum
est, herbam ipsam aspicere, ut in prato suaviter acclivi recum-
bentis caput sit mollior suscipere apta. Itaque tu perquam
optime me quasi hospitem deduxisti, o amice Phaedre. Phae.
O admirabilis vir, absurdissimus quidam videris: et profecto,
quod ais, hospiti cuidam deducto, non incolae, similis es: ita
neque fines nostros transisse unquam, neque extra moenia ipsa
egressus appares. So. Ignosce mihi, optime Phaedre. nam di-
scendi cupidus sum, agri vero et arbores nihil docere me pos-
sunt, sed homines, qui in urbe versantur. Tu autem videris
mihi, exundi inclementium invenisse. ut enim famescentibus
animalibus, frondes aut fructus porrigentes, ea ducunt, ita tu

βιβλίοις τὴν τε Ἀττικὴν φαίνει περιεξέναι ἅπαντα καὶ ὅποι ἂν ἄλλοις βούληται. σὺν οὖν ἐν τῷ παρόντι δευτέρῳ ἀφικόμενος ἐγὼ μὲν μοι δοκῶ κατακλιθεῖσθαι, σὺ δ' ἐν ὁποίῳ στήματι ᾖτεν ῥᾶστα ἀναγνώσεσθαι, τοῦθ' ἐλόμηνος ἀναγνώσασθαι.

ΦΑΙ. Ἄκουε δὴ.

Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπὶ στήσαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν γενομένων τούτων ἀμύχανος· 231 ἀξιώ δὲ μή διὰ τοῦτο ἀνυψῶμαι ὧν δεῖμαι, ὅτι οὐκ ἐραστής ὢν αὐτῶν ἐνυγνῶμαι. ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μετα-10 μέλει ὧν ἂν εὐ ποιήσωμαι, ἐπειδὴν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται· τοῖς δὲ οὐκ ἔστι χρόνος ἐν ᾧ μεταγινώσκειν. οὐ γὰρ ὅτι ἀνάγκη ἀλλ' ἐκόντες, ὡς ἂν ἄρ' ὅτε περὶ τῶν οὐκίων βουλευσάντων, πρὸς τὴν δύναμιν τῆς αὐτῶν εὐ ποιήσων. Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν ἐρωτες κο-15 πούσιν ἃ τε κακῶς διέθεντο τῶν αὐτῶν διὰ τὸν ἔρωτα καὶ ἃ πεποιθήκασι εὖ, καὶ ὧν ἔργον πτόνων προσηύδεντες ἡγοῦνται πάλαι τὴν ἀξίαν ἀποδεδωκέναι χάριν τοῖς ἐρωμένοις. τοῖς δὲ μή ἐρώσιν· οὔτε τὴν τῶν οὐκίων 20 ἀμέλειαν διὰ τοῦτο ἔστι παρανοήσεσθαι, οὔτε τοὺς παρ-20 ἐληλυθότας πτόνους ἐπολογίζεσθαι, οὔτε τὰς πρὸς τοὺς προσημόντας διαφύρας αἰτιασάσθαι· ὥστε περιηρήμενων

mihī librum porrigens, per totam Atticam, et alio, quo velis, perducere. Iam igitur, cum huc pervenerimus, recumbere mihi placet, tu autem, in qua potissimum figura videbitur commodissime posse legere, ea assumpta leges. Phae. Audi igitur. Meorum quidem rerum status sic se habet, et id maxime nobis, ut audisti, conducturum puto. Arbitror autem, me non minus ob id abs te, si quid petiero, consequi debere, quod amore tui captus minime sum. nam amatores, cum primum libidinem expleverunt, collati beneficii poenitet: eos vero, qui amore irretiti non sunt, poenitet nunquam. non enim coacti, sed sponte, ut optime de suis rebus consultarunt, pro rerum suarum facultate beneficia contulere. Praeterea amatores mente quandoque revolvunt, quam negligenter res suas propter amorem administraverint, et quae suo damno contulerint beneficia, quosque labores subierint: ideoque dignam amatis gratiam retulisse existimant. Sed hi, qui amore decepti non sunt, neque rei domesticae negligentiam, neque labores praeteritos, neque propinquorum discordias se incurrisse amici causa conquerun-

προσούτων κακῶν οὐδὲν ἐπιολέιπεται ἀλλ' ἡ ποιεῖν προσημόνους· ὅτι ἂν αὐτοῖς οἴωνται προέξαντες χαριεῖσθαι. 15 Ἐπεὶ δὲ εἰ διὰ τοῦτο ἀξίον τοὺς ἐρωτας περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι ὅτι τούτους μάλιστα φασὶ φιλεῖν ὧν ἂν ἐρώσῃ, καὶ ἐτοιμοὶ εἶσι καὶ ἐκ τῶν λόγων καὶ ἐκ τῶν ἐργῶν τοῖς ἄλλοις ἀπεχθανόμενοι τοῖς ἐρωμένοις, χαριεῖσθαι, ῥάδιον γινώσκειν, εἰ ἀληθὴ λέγουσιν, ὅτι ὅσων 20 ὧν ὑστερον ἐρασθέντων, ἐκείνους αὐτῶν περὶ πλείονος κοίησονται; καὶ δῆλον ὅτι ἐὰν ἐκείνοις δοῦναι καὶ τούτους κακῶς ποιήσουσι. Καὶ τοι πῶς εἰκός ἐστι τοιούτον πρᾶγμα προέσθαι τοιαύτην ἔργον συμφορὰν, ἣν 25 οὐδ' ἂν ἐπιχειρήσειεν οὐδεὶς ἐμπειροῦς ὧν ἀποστρέψειν; καὶ γὰρ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι νοσεῖν μᾶλλον ἢ σωθρονεῖν, καὶ εἰδέναι ὅτι κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλ' οὐ δύνασθαι αὐτῶν κρατεῖν, ὥστε πῶς ἂν εὐ φρονήσαντες ταῦτα κακῶς ἐγείνῃ ἡγήσαντο, περὶ ὧν οὕτω διακαίμενοι βού- 30 λονται; καὶ μὲν δὴ εἰ μὲν ἐκ τῶν ἐρώσων, τὸν βέλτερον αἰροῦτο, ἐξ ὀλίγων ἀνσори ἡ ἐκλεξείεσθαι; εἰ δ' ἐκ τῶν ἐλλῶν τὸν σπανιῶ ἐπιτηδεύοντων, ἐκ πολλῶν, 30 ὥστε πολλὴν πλείον ἐλπίς ἐν τοῖς πολλοῖς ὄντα εὐχεῖν τὸν ἀξίον τῆς ὅσης φιλίας. Ἐπὶ τοίνυν τὸν νόμον σὺν

tur. Quamobrem tantis malis sublati, nihil aliud restat, nisi ut prompti sint ad omnia, quae grata illis fore existiment, peragenda. Aiunt plerique, amatores iccirco pluris facere oportere, quod maxima erga amatos caritate devincti sint, semperque parati, tum dictis, tum factis amatis obsequi, etiamsi ex hoc ceteros omnes offenderint, quorum sententiam, veram non esse, hinc facile coniectamus, quod, translata ab aliis in alios benevolentia, posteriores amatos prioribus anteponunt: ac si recentiores iuserint, superiores hostiliter insequuntur. Atqui quamquam ratione decet tale quid illi concedere, quia ea calamitate affectus est, quam nunquam expertus quisquam concessit? Enimvero et ipsi insanire potius, quam sapere, confitentur, et nosse praeterea insaniam suam, sed continere se minime posse. At vero qui sapient, quoniam pacto eorum, qui sic affecti sunt, consilia voluntatesque probabunt? Praeterea si ex amantibus optimum eligere velis, ex paucis tibi optio dabitur: sin autem ex aliis commodissimum tibi sodalem quaesiveris, ex multis sane licebit eligere. Maior vero spes est, hominem amicitia tua dignum inter multos, quam inter paucos, reperi-

καθεστηκότα δέδοικας, μὴ τιδομένων τῶν ἀνδρῶν παρ' ὁμοειδῶς· τοὶ γένηται, εἰκός ἐστι τοὺς μὲν ἐρῶντας, οὐ-
 232 τῶς δ' ὁμομένους καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἐρησσοῦναι ὡς περ
 αὐτοὺς ὕψ· αὐτῶν, ἐπαρδῆναι τῷ λέγειν καὶ φιλοτι-
 μωμένους ἐπιδεικνύσθαι πρὸς ἅπαντας, οἱ οὐκ ἄλλως
 αὐτοὺς πεπόνηται· τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας, κρείσσους αὐ-
 τῶν ὄντας, τὸ βέλτιστον ἀντὶ τῆς δόξης, τῆς παρὰ τῶν
 ἀνδρῶν αἰρεῖσθαι. "Εἴτι δὲ τοὺς μὲν ἐρῶντας πολὺ
 λόγος ἀνάγκη πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν, ἀκολουθαίνοντας τοῖς
 ἐρῶμένοις καὶ ἔργον ταῦτο ποιουμένους, ὥστε ὅταν ἴῃ
 ὁ φθῶσι διαλεγόμενοι ἀλλήλοις, τότε αὐτοὺς οἴονται ἢ
 γεγενημένης ἢ μελλούσης ἔσεσθαι τῆς ἐπιθυμίας συν-
 εῖναι· τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας οὐδ' αἰτιάσθαι διὰ τὴν συν-
 ρυσίαν ἐπιχειροῦσιν, εἰδότες ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν ἢ διὰ
 τῆς ἰσχύος διαλέγεσθαι ἢ δι' ἄλλην αἰνὰ ἡδονήν. Καὶ
 μὲν δὴ εἴ σοι δεὸς παρέστηκεν ἡγουμένῳ· ἡγετὸν εἰ-
 ναι φιλίαν συμμένειν, καὶ ἄλλῳ μὲν· τῷ πρῶτῳ διαφορὰς
 γενόμενης κοινὴν ἀμφοτέροις καταστήναι τὴν συμφο-
 ράν, πρᾶσμένον δὲ σοὺ ἂ περὶ πλείστον πιδεῖ· μεγάλην
 233 ἂν σοὶ βλάβην· γενέσθαι, εἰκότως· ἂν τοὺς ἐρῶντας 20
 μάλιστα ἂν φοβῶτο· πολλὰ γὰρ αὐτοὺς ἐστὶ πᾶσι λυποῦν-
 τα, καὶ πάντ' ἐπὶ τῇ αὐτῶν βλάβῃ νομίζουσι γίγνε-
 σθαι· διὸ πρὸς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρῶμένων

iri. Si igitur ex legum constitutione publicam verenis infamiam,
 meminisse oportet, amatores, qui ita se amandos censent, ut
 ipsi alios amant, solere palam quod non frustra invigilaverint,
 gloriari eos vero, qui non amant, quoniam continere se pos-
 sunt, solere quod optimum est; potius quam rurem multi-
 tudinis quaerere. Adde, quod vulgus, cum sentiat amatores
 amatos sequi, assidue in omnibus obsequi, suspiciat, ne tur-
 pis eos cupiditas ceperit, aut forte tam capiat: non amantium
 vero familiaritatem improbare non audeat: scit enim, necessa-
 rium esse, homines invicem, vel amicitiae, vel commoditatis
 alicuius causa, saepe versari. Proinde si te metus invaserit, pu-
 tantem difficile fore, ut maneat amicitia, immo, simulate orta,
 accidere communem utrisque iacturam: te vero concedente
 ea, quae multi facis, maxime lacum iri: non iniuria amatores
 valde timebis. multa enim illos offendunt, atque omnia in sui
 detrimentum accidere arbitrantur. quapropter amatos versari

συνουσίας ἀποτρέπουσι, φοβούμενοι τοὺς μὲν οὐσίαν
 κεραιμένους, μὴ χρήμασιν αὐτοὺς ὑπερβάλωνται, τοὺς
 δὲ πεπαυμένους, μὴ συνέσει κρείττους γένωνται·
 234 τῶν δ' ἄλλο τι κεραιμένων ἀγαθὸν τὴν δύναμιν ἐκεί-
 στοῦ φυλάττονται. πείσαντες μὲν οὐκ ἀπεχθεσθῶσι σε
 τοῖς, εἰς ἐρημίαν φίλων καθιστάσιν· ἂν δὲ τὸ σεαυ-
 τοῦ σκοπῶν ἄμεινον ἐκείνων φρονῆς, ἥξεις αὐτοῖς εἰς
 διαφορὰν· ὅσοι δὲ μὴ ἐρῶντες ἐνυχοῦν, ἀλλὰ δι' ἄρεσιν
 ἀπράξαν· ἂν ἐδίδοντο, οὐκ ἂν τοῖς συνοῦσαι φθονοῖεν,
 οὐδ' ἀλλὰ τοὺς μὴ ἐθελόντας μισοῖεν, ἡγούμενοι ὑπὸ ἐκεί-
 νων μὲν ὑπερορᾶσθαι, ὑπὸ τῶν συνόντων δὲ ὠφελεί-
 γθαι· ὥστε πολλὴ πλείων ἐλπίς φιλίαν αὐτοῖς ἐκ τοῦ
 πρᾶγματός ἢ ἔχθραν γενήσεσθαι. Καὶ μὲν δὴ τῶν
 μὲν ἐρῶντων πολλοὶ προτιερον τοῦ σώματος ἐπεθύμη-
 σαν ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων
 ἀμεινοῖ ἐγένοντο, ὥστε ἀδηλον αὐτοῖς εἰ ἐν τῷ σεαυ-
 235 τῷ φρονεῖν φιλοῖ εἶναι, ἐπειδὴ τῆς ἐπιθυμίας πρᾶσαν·
 καὶ τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν, οὐ καὶ πρότερον ἀλλήλοις φέ-
 λλοι· ὄντες αὐτῷ ἐπράξαν, οὐκ ἐξ ὧν ἂν εὖ παρῶσι
 236 ταῦτ' εἰκός· ἐλάττω τὴν φιλίαν αὐτοῖς ποιῆσαι, ἀλλὰ
 ταῦτα μνημεῖα καταλειφθῆναι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι.

inter alios prohibent, metuentes, ne divites eos opibus superent, aut docti viri intelligentia praestent: atque omnino, si qui egrégium aliquid in se habere videantur, ab iis amatos procul arcere conantur. ita, ut ab iis abstineant, persuadentes, amicis omnibus privant. Tu vero, si rerum tuarum ratione habita, melius, quam illi, deliberaveris, ab eis dissenties, atque ab his. Qui autem amore tui capti non sunt, sed propter virtutem quae oportet efficiunt, aliorum tibi familiaritatem minime invident: sed potius oderint eos, qui tibi hacere noluerint, arbitantes, ab illis quidem te despici, a familiaribus vero iuvare. Quamobrem multo maior spes est, amicitias ex hoc commercio, quam inimicitias, provenire. Accedit ad haec, quod amantium plurimi prius corpus cupiunt, quam aut mores, aut alia quaevis ad amatum pertinentia, noverint. quo efficitur, ut dubium sit, an extincta cupiditate in amicitia perseverent. non amantibus autem, qui, cum prius etiam amici essent, non agebant oblectamenti gratia omnia, consentaneum est non adeo ardentem conflare benevolentiam, sed ipsorum officia monumenta futurorum accipi. Quin etiam melior eva-

Καὶ μὲν δὴ βελτίονί σοι προσήκει γενέσθαι ἔμοι περὶ
 δομένῳ ἢ ἐρασῇ. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ βέλ-
 τιονον τὰ τε λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα ἐπαινοῦσι,
 τὰ μὲν δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται, τὰ δὲ καὶ αὐτοὶ γέ-
 ρον διὰ τὴν ἐπιθυμίαν γιγνώσκοντες. τοιαῦτα γὰρ ὁ
 ἔρως ἐπιτελείνται· δυστυχοῦντας μὲν, ἃ μὴ λειπὴν τοῖς
 ἄλλοις παρέχει, ἀντιὰ ποιεῖ νομίζεν· εὐτυχοῦντας δὲ
 καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων ἐπαινῶν ἀναγκά-
 ζει τυγχάνειν. ὥστε πολὺ μᾶλλον ἐλατὺν τοῖς ἐρωμένοις
 ἢ ζηλοῖν αὐτοῖς προσήκει. ἐὰν δ' ἔμοι τίτλη, πρῶτον 10
 μὲν οὐ τὴν παρούσαν ἡδονὴν θεωρεῖν συνέσομαι
 σοι, ἀλλὰ καὶ τὴν μέλλουσαν ὠφέλειαν ἔσεσθαι, οὐχ
 ἐπὶ ἔρωτος ἡσυχώμενος ἀλλ' ἐμμαντοῦ κρατῶν, οὐδὲ διὰ
 σμικρὰ ἰσχυρὰν ἔχθραν ἀναιρούμενος· ἀλλὰ διὰ με-
 γάλα βραδείως ὀλίγην ὀργὴν ποιούμενος, πῶν μὲν
 αἰουσιῶν συγγνώμην ἔχων, τὰ δὲ ἐκούσια πειρώμενος
 ἀποτρέπειν. τὰντα γὰρ ἐστὶ φιλίας πολὺν χρόνον ἐο-
 μένης τεκμήρια. Εἰ δ' ἔρα σοι τοῦτο παρέστηκεν, ὥς
 οὐχ οἷον τε ἰσχυρὰν φιλίαν γενέσθαι, ἐὰν μὴ τις ἐρῶν
 τυγχάνῃ, ἐνθυμεῖσθαι χρη' ὅτι οὐτ' ἂν τοῖς υἱεῖς περὶ 20
 πολλοῦ ἐπιούμεθα οὐτ' ἂν τοὺς πατέρας καὶ τὰς μη-

des, si mihi crederis, quam si amator praebueris aures. nam
 amantes praeter modum dicta et facta tua laudibus effrunt:
 partim quia verentur, ne te offendant, partim quia propter
 cupiditatis ardorem in iudicando falluntur. talia enim quae-
 dam amor ex se parit: infortunatos quidem, ea etiam quae
 aliis molestiam nullam praebent, tristitia putare compellit; for-
 tunatos autem, et voti sui compotes, quae laetitia digna non
 sunt, cogit tanquam iucunda laudare. Quapropter miserari eos
 magis oportet, quam diligere. Quod si mihi crederis, primo
 quidem non ad praesentem voluptatem, sed ad futuram utili-
 tatem, familiariter utar, non amori mancipatus, sed mihi ipse
 imperans: neque ob minimas causas aliquando graves inimici-
 tias suscitabo, immo vero ob maximas vix tandem commotus,
 involuntaria errata ignoscere, voluntaria emendare et devi-
 tare conabor. haec sunt diu duraturae amicitiae argumenta.
 Si autem tibi in mentem venerit, non posse firmam, nisi ab
 amore, amicitiam nasci, animadvertere debes, quod hac ratione
 neque filios multi faceremus, neque parentes, neque fidos eos

τέρας, οὐτ' ἂν πιστοῦς φίλους ἐνεπλήμεθα, οἳ οὐκ ἐξ
 ἐπιθυμίας τοιαύτης γεγόνασιν ἀλλ' ἐξ ἐτέρων ἐπιτη-
 δειμάτων. Ἐνι δὲ εἰ χρη' τοῖς δεομένοις μάλιστα χα-
 ρίσεσθαι, προσήκει καὶ τοῖς ἄλλοις μὴ τοῖς βελτίστοις
 ἀλλὰ τοῖς ἀπορωτάτοις εὐποιεῖν· μεγίστων γὰρ ἀπαλ-
 λαγέντες κακῶν πλείστην χάριν αὐτοῖς εἰσονται. καὶ
 μὲν δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις δαπάναις οὐ τοὺς φίλους
 ἄξιον παρακαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς προσευτούντας καὶ τοὺς
 δεομένους πληρομονῆς· ἐκεῖνοι γὰρ καὶ ἀγαπήσονται καὶ
 10 ἀκολουθήσουσι καὶ ἐπὶ τῷ θύρῳ ἤξουσιν καὶ μάλιστα
 ῥοδθήσονται καὶ οὐκ ἐλαχίστην χάριν εἰσονται καὶ πολ-
 λὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς εὐξονται. ἀλλ' ἵσως προσήκει οὐ τοῖς
 σφόδρα διομένοις χαρίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς μάλιστα ἀπο-
 δοῦναι χάριν δυναμένοις· οὐδὲ τοῖς ἐρῶσι μόνον, ἀλλὰ
 τοῖς τοῦ πράγματος ἀξίοις· οὐδὲ ὅσοι τῆς σῆς ὥρας 254
 ἀπολαύουσιν, ἀλλ' οἳ τινες πρεσβυτέρῳ γενομένῳ τῶν
 νεωτέρων ἀγαθῶν μεταδώσουσιν· οὐδὲ οἱ διαπραξαμέ-
 νοι· πρὸς τοὺς ἄλλους φιλοτιμήσονται, ἀλλ' οἳ τινες
 αἰσχυρόμενοι πρὸς ἅπαντας σιωπήσονται· οὐδὲ τοῖς
 20 ὀλίγον χρόνον σπουδάζουσιν, ἀλλὰ τοῖς ὁμοίως διὰ
 παντός τοῦ βίου φίλοις ἐσομένοις· οὐδὲ οἳ τινες παυό-
 μενοι τῆς ἐπιθυμίας ἔχθρας πρόφασιν ζητήσουσιν,
 ἀλλ' οἳ παυσάμενοι τῆς ὥρας, τότε τὴν αὐτῶν ἀρετὴν

habereamus amicos, qui non ex amoris huius ardore, sed aliis
 quibuslibet studiis, facti essent amici. Ad haec, si egenis ob-
 sequendum est maxime, convenit omnino, non meliores homi-
 nes, sed pauperimos iuvare: maximis enim liberati malis, gra-
 tias ingentes habuerunt. in propriis quoque et privatis sum-
 ptibus non convocandi amici crunt, sed esurientes et supplices.
 hi enim beneficium maximi facient, te sectabuntur, ad fores
 opperientur, applaudent, gratias ingentes agent, vota pro te
 fundent. Ceterum decet forsitan, non egenis maxime indulge-
 re, sed his potius, qui referre gratiam possunt: neque aman-
 tibus solum, sed beneficio dignis: neque his, qui forma tua
 delectantur, sed qui tibi etiam seni profuturi sint: nec illis,
 qui voti sui compotes facti, palam sese iactabunt, sed qui ve-
 recundi tacebunt: neque illis, qui breve ad tempus te colent,
 sed qui per omnem vitam similiter diligant: neque illis, qui
 extincto cupiditatis ardore, inimicitiarum occasiones inquirant,
 sed qui forma deflorescente, virtutem suam constantiamque

ἐπιδειξόνται. Σὺ οὐκ ἔστιν ἡ εἰρημότης, μέμνησο, καὶ
ἐμείνο ἐνθυμῶ, ὅτι τοὺς μὲν ἐρῶντας οἱ φίλοι νοῦθε-
τοῦσιν ὡς ὀρθοῦς κακοῦ τοῦ ἐπηρεαζόμενος, τοῖς δὲ μὴ
ἐρῶσιν οὐδεὶς πώποτε τῶν οἰκείων ἐφέμνητο ὡς διὰ
τοῦτο κακῶς βουλευομένοις περὶ εὐνοῶν.

* Ἰσως ἂν οὐκ ἔροίό με εἰ ἀπασι σοὶ παραγνῶ τοῖς
μὴ ἐρῶσι γαρίζεσθαι. ἐγὼ δὲ οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν ἐρῶν-
τα πρὸς ἀπαντὰς σε κελεύειν τοὺς ἐρῶντας ταυτην ἔχειν
τὴν δianoian. οὐτε γὰρ τῷ λόγῳ λαμβάνοντι χάριτος
ἵσως ἄξιον, οὐτε σοὶ βουλομένῳ τοὺς ἄλλους λανθάνειν. ἰδ-
ομοίως δυνάτον· δεῖ δὲ βλάβην μὲν ἀπ' αὐτοῦ μηδε-
μίαν, ὠφέλειαν δὲ ἀμφοῖν γίγνεσθαι.

Εγὼ μὲν οὐκ ἰκανά μοι νομίζω τὰ εἰρημῶν· εἰ
δὲ τι σὺ πῶθεις, ἡγοῦμενος παρακληθεῖσθαι, ἐρωτά.

Τί σοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὁ λόγος; οὐκ ὤπερ-
φυνὸς τὰ τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν εἰρησθαι;

ΣΩ. Δαιμονίως μὲν οὐκ, ὦ ἑταῖρε, ὡς τέ με ἐκ-
πληγῆται. καὶ τούτῳ ἐγὼ ἐπαθὼν διὰ σέ, ὦ Φαῖδρε,
πρὸς σέ ἀποβλέπων, ὅτι ἐμοὶ ἐδόκει γάννυσθαι ὑπὸ
τοῦ λόγου μεταξὺ ἀναγινώσκων. ἡγοῦμενος γὰρ σέ μάλ- 20
λον ἢ ἐμὲ ἐπαῖν περὶ τῶν τοιούτων σοὶ εἰσπύην, καὶ
ἐπόμενος συνεβάνησα μετὰ σοῦ πῶς δεῖας κεραιῆς.

ostendent. Tu igitur, quae dixi, memento, atque id cogita,
quod amantes ab amicis increpantur, quasi turpe quiddam sit
amor. at eos, qui non amant, nullus familiarium ob id vitu-
perat, quod hoc pacto male sibi ipsi consulant. Forsitan me-
rogabis, nunquid omnibus non amantibus obtemperare te mo-
reum esse, te erga omnes amantes hanc eandem mentem habere.
neque enim accipienti, id pari gratia dignum; neque tibi, ce-
teros latere volenti, similiter facile. oportet autem, facturam
quidem ex hoc nullam, utilitatem vero ad utroque aliquam
provenire. Ego iam dicta sufficere arbitror: si quid autem tibi
addendum videtur, interroga. Quid tibi videtur, o Socrates?
nonne mirifice orationem hanc et in aliis rebus, et in verbis
compositam esse? So. Mirum in modum, o amice, ita ut ob-
stupuerim. atque ita, o Phaedre, propter te affectus sum, dum
te respicerem, quia mihi videbatur in legenda oratione gestire.
putans ergo, te talia magis quam me cognoscere, tibi obsecutus.
una cum divino isto tuo capite ipse quoque perbaechatus sum.

ΦΑΙ. Εἶεν· οὕτω δὴ δοκεῖ παίζειν;

ΣΩ. Δοκῶ γὰρ σοὶ παίζειν καὶ οὐκ ἐστοιδομένην;

ΦΑΙ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς εἰπεῖ
πρὸς Διὸς φίλιον, οἷον ἂν τιν' ἔχειν εἰπεῖν ἄλλον τῶν
Ἑλλήνων ἕτερα τούτων μείζω καὶ πλείω περὶ τοῦ αὐ-
τοῦ πράγματος;

ΣΩ. Τί δέ; καὶ ταύτην δεῖ ὑπὲρ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ
τὸν λόγον ἐπαινεσθῆναι, ὡς τὰ δέοντα εἰρηκότος τοῦ
παιγνίου, ἀλλ' οὐκ ἐκείνη μίανον, ὅτι ἀπῇ καὶ στρογ-
10 γύλα καὶ ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων ἀποτετόρνευ-
ται; εἰ γὰρ δεῖ, συγγωφετέον χάριν σὴν, ἐπεὶ ἐμέ γε
ἔλαθεν ὑπὸ τῆς ἐμῆς σιδενίας. τῷ γὰρ ῥητορικῷ αὐ- 25
τοῦ μόνῳ τὸν νοῦν προσείχον, τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸν
ᾧμην Λυσίαν οἶσθαι ἱκανὸν εἶναι. καὶ δι' οὖν μοι
ἔδοξεν, ὦ Φαῖδρε, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις, δις καὶ τρις
ταυτὰ εἰρηκέναι, ὡς οὐ πᾶν εὐπορῶν τοῦ πολλὰ λέ-
γειν περὶ τοῦ αὐτοῦ, ἢ ἴσως οὐδὲν αὐτῷ μέλον τοῦ
τοιούτου· καὶ ἐφαίνετο δὴ μοι νεανιεύεσθαι ἐπιδεικνύ-
μενος, ὡς οἷός τε ὦν ταῦτα ἐτέρως τε καὶ ἐτέρας λέ-
20 γων ἀμφοτέρως εἰπεῖν ἄριστα.

ΦΑΙ. Οὐδὲν λέγεις, ὦ Σώκρατες. αὐτὸ γὰρ τοῦτο
καὶ μάλιστα ὁ λόγος ἔχει. τῶν γὰρ ἐνόητων ἀξίως ῥη-
θῆναι ἐν τῷ πράγματι οὐδὲν παρελέλοιντο, ὥστε παρὰ

Phae. Siccine tibi videtur iocandum? So. Ego tibi iocari vi-
deor? an non serio loqui? Phae. Nullo modo, o Socrates.
sed verum dic, per Iovem amicabilem, putas quenquam Grae-
corum hac ipsa de re plura atque maiora dicere posse? So.
Quid vero? laudandum scriptorem eo solum censemus, quia
ea dixerit, quae oportuerit? ac non eo solum, quia dilucide,
et rotunde, et elegantius singula verba posuerit? si enim vis, tui
gratia concedendum est. nam me quidem ob ignaviam meam
et imperitiam latuit. eloquentiae enim dicentis solum intendi:
ad id vero nec Lysiam quidem ipsum sufficere se existinare
putabam. Profecto mihi visus est, o Phaedre, nisi tu aliud
dicas, bis et ter eadem repetisse, quasi deesset illi copia eadem
de re multa dicendi, vel quasi nulla sibi de hoc cura esset. ac
mihi visus est sese ostentare, quod posset eandem rem aliter
et aliter dicendo utroque modo luculenter dixisse. Phae. Ni-
hil ais, o Socrates. hoc enim maxime oratio habuit. nam quae
erant in re, de quibus commode dici posset, eorum nihil prae-

τὰ ἐκείνῳ εἰρημένα μηδὲν ἂν ποτε δυνάσθαι εἰπεῖν ἄλλα πλείω καὶ πλείονος ἄξια.

ΣΩ. Τοῦτο, ἔγω σοι οὐκέτι οἷός τε ἔσομαι πείθεσθαι. παλαιοὶ γὰρ καὶ σοφοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναικες περὶ αὐτῶν εἰρηκότες καὶ γεγραφότες ἐξελέγξουσὶ με, ἔάν σοι χαρίζομενος συγγνώμῃ.

ΦΑΙ. Τίνες οὕτω; καὶ ποῦ σὺ βελτίω τούτων ἀνήκας;

ΣΩ. Νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν· δῆλον δὲ ὅτι τινῶν ἀκήκοα, ἣ πού Σαπφροῦς τῆς καλῆς ἢ Ανακρεῶν-¹⁰τος τοῦ σοφοῦ ἢ καὶ συγγραφέων τινῶν. πόθεν δὴ τειμαιρομενος λέγω; πλήρως πως, ὃ δαμόνιε, τὸ σῆθος ἔχων αἰσθάνομαι, παρὰ ταῦτα ἂν ἔχουν εἰπεῖν ἑτέρα μὴ χεῖρα. ὅτι μὲν οὖν παρὰ γε ἔμμεντο οὐδὲν αὐτῶν ἐννεμόνῃκα, εὖ οἶδα, συνειδώς ἐμμεντῶ ἀμαδίαν. λείπειται δὲ, οἶμαι, ἐξ ἁλλοτριῶν ποδῶν γαιμάτων διὰ τῆς αἰσῆς πεπληρωσθῆναι με δίστην ἀγγεῖον· ἐπὶ δὲ νωθείας αὐ καὶ γυῖο τούτο ἐπιλέλυσμαι ὅπως τε καὶ ὧν τινῶν ἤκουσα.

ΦΑΙ. Ἀλλ', ὃ γεννησιώτατε, κάλλιστα εἰρηκας. σὺ²⁰ γὰρ ἐμοὶ ὧν τινῶν μὲν καὶ ὅπως ἤκουσας, μηδ' ἂν κελεύω εἶπης, τοῦτο δὲ αὐτὸ ὃ λέγεις ποιήσον· τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ βελτίω τε καὶ μὴ ἐλάττω. ἑτέρα ἤποσῃσει

terminum est, ut praeter illa, quae ab hoc dicta sunt, nemo eadem de re plura aut probabiliora dicere possit. So. Id ego non iam amplius confiteri possum. prisci enim sapientesque viri et mulieres, qui de his dixerunt scripseruntque, redarguent me, si tui gratia id concessero. Phae. Quinam isti? et ubi tu meliora audisti? So. In praesentia quidem non satis memini: sed profecto alicubi quaedam audiui, vel Sapphus pulchrae, vel sapientis Anacreontis, vel scriptorum aliorum. Unde vero hoc ipse coniecto? quia plenum, o beate, mihi sentio pectus aliorum et non deteriorum, quae dici possunt, quod vero a me ipso nihil tale cognoverim, intelligo, meae incitiae zon-
hausse, sed iterum ob ruditatem meam, et quomodo, et a quibus perceperim, oblitum esse. Phae. O generose, optime dixisti. a quibus enim acceperis, et quomodo, neque etiam si iussero, dicas. At illud dicas, quod profiteris, rursus habere

εἰπεῖν, τούτων ἀπεχθόμενος. καὶ σοι ἐγώ, ὥσπερ οἱ ἐννεμά ἄρχοντες, επιστηνοῦμαι χειρὶν εἰκόνα, ἱσχυμένῃτον εἰς Δελφούς ἀναδηρῶσαι, οὐ μόνον ἐμμεντοῦ ἀλλὰ καὶ σῆν.

ΣΩ. Φίλτατος εἰ καὶ ὡς ἀληθῶς χροσούς, ὃ Φαίδρε, εἴ με οἷε λέγειν ὡς Ἀνυσίας τοῦ παντὸς ἡμάσθη-
κε, καὶ οἷον τε δὴ παρὰ πάντα ταῦτα ἄλλα εἰπεῖν, τοῦτο δὲ οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν φωνότατον παθεῖν συγ-
γραφέα. αὐτίκα περὶ οὐ ὁ λόγος, τίνα οἷε λέγοντα ὡς
χρη μὴ ἐκῶντι μάλλον ἢ ἱσχυντι χαρίζεσθαι, παρέντα
τοῦ μὲν τὸ φρονιμον ἐγκοιμαῖζειν, τοῦ δὲ τὸ ἄφρον²³⁶
ψέγειν, ἀναγκαῖα γοῦν ὄντα, εἴ' ἀλλ' αὐτα ἐξέιν λέ-
γειν; ἀλλ' οἶμαι, τὰ μὲν τοιαῦτ' ἐστέα καὶ συγγνω-
στέα λέγοντι· καὶ τῶν μὲν τοιούτων οὐ τὴν εὐρεσιν
ἀλλὰ τὴν διύθεσιν ἐπαινεῖτον, τῶν δὲ μὴ ἀναγκαῖων
τε καὶ χαλεπῶν εὐρεῖν πρὸς τῇ διωδέσει καὶ τὴν εὐ-
ρεσιν.

ΦΑΙ. Συγγώρῳ ὃ λέγεις· μετρίως γὰρ μοι δοκεῖς
εἰρημέναι. ποιήσω οὖν καὶ ἐγώ οὕτως· τὸ μὲν τὸν ἐρῶν-
τα τοῦ μὴ ἐρῶντος μάλλον νοσεῖν δώσω σοι ὑποτίθε-
σθαι, τῶν δὲ λοιπῶν ἑτέρα πλείω καὶ πλείονος ἄξια

te plura et praestantiora his, quae a Lysia scripta sunt. Quod si feceris, ab istis abstinens, auream tibi promitto in Delphis statuum aequilibrem, quod novem principes solent, non meam solum, sed tuam etiam, ponere. So. Amicissimus es, et revera aureus, o Phaedre, si me dicere putas Lysiam omnino aberravisse, ac posse praeter haec omnia meliora alia dici. hoc enim ne deterrimo quidem scriptori arbitrō evenire. Principio, quantum attinet ad id, de quo sermo habetur, putasne aliquem, probare volentem, non amanti magis, quam amanti, gratificandum esse, nisi probaverit, non amantem prudentem esse, amantem vero insanum, et illum quidem laudaverit, hunc vituperaverit, quae sane necessaria sunt, alia deinde quae dicat habiturum? Sed existimo, haec talia dimittenda scriptoribus et concedenda sunt; nec inventionem horum, sed dispositionem, esse laudandam, at illorum, quae non sunt necessaria, et difficulter reperiuntur, non dispositionem solum, sed inventionem etiam, laudandam puto. Phae. Concedo, quod ais. mediocriter enim dixisse videris. faciam igitur et hoc ipse modo. amantem enim, quam non amantem, magis aegrotare, praesupponere tibi permittam, in aliis autem si plura et praestantiora,

εἰπὼν τῶν Λοισίου παρὰ τὸ Κνωμελιδῶν ἀνέστημα σφυρήλατος ἐν Ὀκωμῆτι σπύδιον.
ΣΩ. Ἐσπούδακας, ὦ Φαῖδρε, ὅτι σου τῶν παιδῶν κῶν ἐπελαβόμενν ξεσχηλῶν σε, καὶ οἶει δὴ με ὡς ἀληθῶς ἐπιχειρήσαν ἐπεῖν παρὰ τὴν ἐκείνου σοφίαν εἶε-
ρόν τι ποιημάτων.

ΦΑΙ. Περὶ μὲν τούτου, ὦ φίλε, εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἐλήλυθας, ἤπτεον μὲν γὰρ σοι παντὸς μᾶλλον οὕτως ὅπως οἷός τε εἴ. ἵνα δὲ μὴ τὸ τῶν κωμικῶν φορτικὸν πρᾶγμα ἀναγκασίμεθα ποιεῖν, ἀνταποδιδόν-
τες ἀλλήλοις, εὐλαβήθητι, καὶ μὴ βούλου με ἀναγκάσαι λέγειν ἐκεῖνο τὸ εἰ ἐγώ, ὦ Σώκρατες, Σωκράτην ἀγνοῶ, καὶ ἔμμαντοῦ ἐπιλέλησμαι, καὶ ὅτι ἐπεθύμει μὲν λέγειν, ἐδρύνετο δὲ ἀλλὰ διανοήθητι ὅτι ἐν-
τεύθεν οὐκ ἄπαιμεν, πρὶν ἂν σὺ εἴης ἃ ἐφησθα ἐν τῷ στήθει ἔχειν. ἔσμεν δὲ μόνω ἐν ἐρημίᾳ, ἰσχυρότερος δὲ ἐγὼ καὶ νεώτερος. ἐκ δ' ἀπάντων τούτων ξύνες ὅ σοι λέγω, καὶ μηδαμῶς πρὸς βίαν βουληθῆς μᾶλλον ἢ ἐκὼν λέγειν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ μακάριε Φαῖδρε, γελῶς ἔσομαι. 20
παρ' ἀγαθὸν ποιήτην ἰδιώτης ἀντοσχεδιάζων περὶ τῶν αὐτῶν.

quam Lysias, dixeris, iuxta Cypselidas in Olympia aureus stabis. So. Sero id accipis, o Phaedre, quod virum tibi dilectissimum reprehendi. ego vero tecum iocabar: ac me putas revera hoc aggressurum esse, ut aliud quiddam praeter illius sapientiam dicam ornatus. Phae. Hac de re, o amice, in eadem vias pervenisti. dicendum tibi est omnino, utique poteris. Cave igitur ne molestum illud comoedorum aggressi eadem nobis vicissim rependere compellamur, neve illud me dicere cogas: Si ego, o Socrates, Socratem ignoro, mei quoque ipsius oblitus sum: et Cupiebat quidem, sed simulabat gravari. Deum ita cogita, non esse nos prius abituros hinc, quam tu dixeris, quae habere aiebas in pectore meliora. Sumus enim soli, et quidem in solitudine. ego autem iunior, et robustior. Ex his omnibus intellige, quid dicam: nec velis coactus potius, quam sponte, loqui. So. At enim, o beate Phaedre, ridiculus ero, si ipse rudis cum optimo illo scriptore contendere, ac de rebus eisdem ex tempore disputavero

ΦΑΙ. Οἷός τ' ὡς ἔχει; παῦσαι πρὸς με καλλωπιζόμενος. 21
ΣΩ. Μηδὲ μὴ γὰρ ἔχω ὃ εἰπὼν ἀναγκάσω σε λέγειν.

ΦΑΙ. Οὐ, ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω. ὁ δὲ μοι λόγος ὅρκος ἔσται. ἄμνημι γάρ σοι — τίνα μέντοι, τίνα θεῶν ἢ βούλει τὴν πλάκων παννύχι; ἢ μήν, ἐάν μοι μὴ εἴης τὸν λόγον ἐναντίον αὐτῆς πάντης, μηδέποτε σοι ἔτερον λόγον μὴδὲν ἀνθενὸς μὴ ἐπιδείξωμι μὴ ἐξαγγέλωμι.

ΣΩ. Βαβαί, ὦ μακάριε, ὡς εὖ ἀνέυρες τὴν ἀνάγκην ἀνδρὶ φιλόλογῳ ποιεῖν ὃ ἂν κελύης.

ΦΑΙ. Τί δῖα ἔχων στρέφεις; ΣΩ. Οὐδὲν εἴμι, ἐπειδὴ σὺ γε πάντα ὁμώμοκας. πῶς γὰρ ἂν οἷός τ' εἴην τοιαύτης δαίνης ἀπέχεσθαι;

ΦΑΙ. Λέγε δέ.

ΣΩ. Οἷός τ' ἂν ὡς ποιήσω;

ΦΑΙ. Τοῦ πύρε;

ΣΩ. Ἐγκλησάμενος ἐγώ, ἔν' ὅτι τάριστα διαδράμω τὸν λόγον καὶ μὴ, βλέπων πρὸς σέ, ἐπ' αἰσῶ-
20 νης διαποθεῖμαι.

ΦΑΙ. Λέγε μόνον, τὰ δ' ἄλλα ὅπως βούλει ποιεῖς.

ΣΩ. Ἀγετε δὴ, ὦ Μούσαι, εἴτε δὲ ὠδὴς εἶδος λήγεται, εἴτε διὰ γένους μόνον τὸ Λυγίων τῶν ἐν ἐπῶν-
Phae. Scis, ut se res habet? missa istaec facias mecum. ferme enim inveni, per quae te compellam. So. Ne dicas, obsecro. Phae. Ne dicam? immo vero iam dico. Ad iustitandum me verum. Iuro enim tibi per aliquem Deum, vel, si vis, per hanc platanum, nisi tu dicas in eius conspectu, me nunquam posthac cuiusquam orationem tibi ostensurum esse, vel nuntiaturum. So. Papae, o scelerate, quam pulchre reperisti, qua ratione virum orationis avidum ad quidvis agendum compelleres! Phae. Quid ergo, cum talis sis, tergiversaris? So. Minime amplius, quando quidem tu ita iurasti. qui enim quirem ab hac mensa abesse? Phae. Dic igitur. So. Scis, quid agam? Phae. Quae de re dicis? So. Oblivutus dicam, ut celerius transcurram sermonem, nec ad te respiciens, ob pudorem impediar. Phae. Dicas modos alia, ut vis, ita facias. So. Sic agite, o Musae. Ligiae i. Comoediae, sive propter speciem cantus, sive propter musicum genus illud. Ligium et canorum hoc habetis cognomen, meum